

Jacques Vriens

Mijn vader woont
in het tuinhuis

δ

1. Lara: ‘Hij moest zijn klep houden!’

‘Je vertelt het niet!’ zei ik tegen Joeri.

‘Dat doe ik wel!’ Met overdreven grote passen liep mijn broer door.

Ik hield hem met moeite bij. ‘Doe nou niet zo eigenwijs, misschien komt het nog goed.’

We waren door het park op weg naar school. Het was herfst en de bladeren aan de bomen waren geel. De lucht was treurig grijs. Er dreigde regen en ik dacht: echt echtscheidingsweer.

Ineens bleef Joeri staan en ik botste bijna tegen hem op.

Hij draaide zich om en snauwde: ‘Geloof jij het zelf, Lara?’

Ik deed net of ik hem niet begreep. Dat doe ik wel vaker als mijn broer een van zijn stomme buien heeft. ‘Wat?’ vroeg ik.

‘Dat het goed komt, slome.’

Ik wipte een beetje onhandig van mijn ene been op het andere en mompelde: ‘Ja... eeh... nee... ik weet het niet.’

Ineens begon hij te rennen en ik holde als een slaafs hondje achter hem aan. We zijn een tweeling en zitten in groep acht.

Meestal hebben we daar geen last van, omdat we ons best doen om géén tweeling te zijn. Dat is niet zo moeilijk, want we lijken niet echt op elkaar. Joeri is groter dan ik en heeft paps

rode haar. Als ik hem wil pesten, roep ik: ‘Vuurtoeren’ of ‘Ginger’.

Dan antwoordt hij met: ‘Bolle’ of ‘Bril’ omdat ik een nogal rond gezicht heb en net als mam een bril draag.

Ik probeerde het nog een keer: ‘Toe nou, niks zeggen op school.’

We hadden de maandagkring over ‘alle leuke dingen die je hebt gedaan in het weekend’. Dat zou deze keer heel wat anders worden, als het aan Joeri lag. Geen ‘gewonnen met voetbal’, ‘de Efteling’ of ‘op bezoek bij oma en opa’.

Hij moest zijn klep houden! ‘Joeri, alsjeblijft!’

‘Nee!’

Ik gaf het op en ging moedeloos op een bankje zitten.

In de verte zag ik Daantje aankomen, mijn beste vriendin.

Zij mocht het wel weten, want het maakte nu toch niks meer uit.

Zondagavond hadden pap en mam het ons verteld. We zaten net aan het toetje. Meestal kookte mam, maar op zondag verzon pap altijd iets speciaals voor toe: drie soorten ijs, warme appeltaart, bananensoezen of zoiets. Deze keer was het appelcake met aardbeien en een berg slagroom. Ik wilde mijn eerste hapje nemen, toen pap zei: ‘We moeten iets met jullie bespreken.’

Mam legde haar lepel met een klap op tafel en zei kortaf:

‘Nu niet, Vincent.’

‘Hoezo?’ vroeg pap.

‘We zijn niet eens klaar met eten. Dit is niet het goede moment.’

Pap stond op, ging weer zitten en zei met een opgefokte stem:

‘Sorry Maud, geen enkel moment is het goede moment.’

‘Wat is er dan?’ vroeg ik.

‘Je moeder en ik gaan scheiden.’ Het klonk alsof hij de nieuwsberichten voorlas.

‘Vincent,’ zei mam kreunend, ‘we zouden wachten met het zeggen.’

‘Ik vind dat ze het moeten weten!’

‘En de manier waarop je het zegt!’

Mam had gelijk: niet op zo’n droog toontje én onder het zondagse toetje. En ook nog: ‘je moeder’, alsof het de buurvrouw was.

Ze heette nog altijd Maud! Pap kan af en toe best onhandig doen. Meestal vond ik dat grappig, deze keer niet.

Joeri werd boos. ‘Bijna onze halve klas is gescheiden, ik wil het niet!’

In onze groep zaten elf kinderen van wie de ouders niet meer bij elkaar waren. Dat was bijna de helft van onze klas.

Trouwens, meester Ivo van groep zeven en juf Hanneke van de kleuters waren ook gescheiden. Het kon niet op bij ons op school.

Het bleef even stil. Pap keek of hij een kakkerlak had ingeslikt en we hoorden mam een beetje snuffen.

Voorzichtig vroeg ik: ‘Waarom?’

Joeri wachtte niet op het antwoord. Hij sprong op en gooide zijn lepel in de appelcake, waardoor de slagroom alle kanten op spatte en de aardbeien over tafel rolden. ‘Rotzakken!’ schreeuwde hij en

hij rende de kamer uit. We hoorden hem de trap op denderen en zijn kamerdeur dichtknallen.

Mijn broer heeft vaker last van woedeaanvalletjes. Mam roept dan altijd: 'Eerst tot tien tellen!' Meestal komt Joeri niet verder dan drie. We schrikken altijd, want je weet nooit wanneer hij ontploft. De enige die zich er niets van aantrekt is Muts, onze grote grijze kater. Die lag vlak voor de ontploffing op zijn vaste plek op het tafeltje naast de keukendeur. Daar stond een lelijke antieke vaas die nog van paps grootvader was geweest. Muts had de gewoonte om zich daar voorzichtig omheen te draperen. Als een soort dikke sjaal.

Muts tilde even zijn kopje op, knipoogde naar ons en sliep weer verder.

Mam wilde achter Joeri aan. 'Laat hem maar even,' zei pap. 'Nee!' En ze verdween naar boven.

We hoorden haar op Joeri's kamerdeur bonzen. 'Lieverd, we kunnen er toch rustig over praten. Geef ons de kans om het uit te leggen. Natuurlijk is het verdrietig, maar maak je geen zorgen. We houden zo veel mogelijk rekening met jullie.'

Pap en ik keken elkaar aan. Dit was zinloos. Als Joeri zich opsloot in zijn kamer, stond je tegen een deur te praten.

Mam hield moedig vol. 'Je hebt je toetje nog niet eens op en Vincent heeft er extra zijn best op gedaan.'

Ter ere van de scheiding, dacht ik.

Joeri vond dat ook, want ik hoorde hem brullen: 'Stop dat toetje maar in je reet.'

'Joeri, niet zo grof!' protesteerde mam. Daarna gaf ze het op en kwam weer bij ons aan tafel zitten. Ze keek een beetje huilerig. 'Zullen we wachten?' vroeg mijn vader.

'Nee,' antwoordde mam beslist, 'voordat Joeri is afgekoeld, zijn we een uur verder. We kunnen Lara niet in het onzekere laten.' Typisch mijn moeder: ze kan sentimenteel doen, maar als het erop aankomt, weet ze wat ze wil. Mijn vader heeft altijd wat meer tijd nodig. Dat heeft wel voordelen. Toen ik een nieuwe telefoon wilde voor mijn verjaardag, vond zij dat onzin.

Pap wilde 'er wel over nadenken'.

Terwijl ik mijn toetje oplepelde, probeerden mijn ouders uit te leggen wat er zou gaan gebeuren. Pap vertelde dat hij op zoek ging naar een ander huis, waar wij ook zouden kunnen wonen.

‘Daar maken we afspraken over,’ zei mam.

‘We overleggen dat eerst met jullie,’ zei pap, ‘maar we weten nog niet wat mogelijk is.’

‘Ouderavonden en dat soort dingen doen we samen,’ zei mam.

‘Vakanties verdelen we eerlijk.’

‘Ik blijf rijden als jullie ergens heen gaan met de klas.’

‘We zien elkaar zo vaak als maar kan.’

‘En ik blijf bibliotheekmoeder op school.’

‘Verjaardagen vieren we samen.’

‘Sinterklaas en kerst maken we afspraken over.’

En ze riepen ook nog dingen als: co-ouderschap, medie-jeter of zoiets, ouderschapsplan en bezoekenregelingen. Alsof ze een prullenbak met rare woorden omkeerden. Volgens mij hadden ze er nog niet zo goed over nagedacht en alleen maar tegen elkaar gezegd: ‘We houden ermee op.’

Het was net een spreekbeurt die ze slecht hadden voorbereid.

Ik keek mijn ouders met grote ogen aan en mijn lepel met appelcake bleef voor mijn mond hangen.

‘Hou maar op, Vincent,’ zei mijn moeder, ‘dit heeft geen zin.’

We wilden jullie het heel rustig vertellen, maar omdat je vader er ineens over begon, lukt dat niet.’

‘Heb ik het weer gedaan,’ bromde pap verongelikt. ‘Het komt gewoon doordat Joeri wegliep.’

Ik vond het flauw om mijn broer de schuld te geven van hun klungelige spreekbeurt.

Daarna bleef het stil. Pap lepelde zijn toetje naar binnen en mam staarde verdrietig voor zich uit. Ik kreeg ineens medelijden met mijn ouders. Raar eigenlijk, want ze zouden dat met ons moeten hebben. Na een tijdje legde mam haar hand op mijn arm en zei:

‘Sorry Lara, we weten niet zo goed meer wat we moeten zeggen.’

Nou, ik wist het wel, dus ik vroeg: ‘Waaróm gaan jullie eigenlijk scheiden?’

2. Joeri: ‘Shitouders!’

Gelukkig bleef Lara die maandagochtend niet achter me aan draven. Toen ik omkeek, zat ze samen met Daantje op een bankje. Lara’s vriendin had haar arm over haar schouder gelegd. En geloof maar dat Daantje alles wilde weten. Die houdt wel van spanning en sensatie.

Op school kreeg ik niet eens de kans om iets te vertellen. Dat kwam door Willemijn. Zodra we in de kring zaten, begon ze te janken als een kleuter omdat haar hond was aangereden. Daarna had Kwiebus nog maar even geleefd. De halve klas huilde mee, want Willemijn vertelde het heel dramatisch. Laat dat maar aan haar over. ‘Kwiebus keek me voor de laatste keer aan met zijn lieve hondenogen. Daarna zakte zijn kopje langzaam naar beneden. Dood!’ Willemijn lijkt trouwens zelf op een hond. Dat komt door haar pony die half voor haar ogen hangt als een soort gordijntje.

Ik kreeg samen met Metin de slappe lach. We moesten van juf Jannie naar de gang.

Metin en ik zijn al vrienden vanaf de zandbak. Op school noemen ze ons ‘het duo rood-zwart’. Metins haren zijn gitzwart en die van mij rood.

In de gang vertelde ik hem dat pap onder het toetje had geroepen, dat ze uit elkaar gingen.

‘Dat was dus een fataal toetje,’ zei Metin droog. ‘Wat stom, jouw ouders zijn veel te aardig om te gaan scheiden.’

‘Aardig?’ snauwde ik. ‘Het zijn shitouders.’

Metin schoot in de lach, maar had al snel in de gaten dat ik écht boos werd.

Hij begon gauw over de hond van Willemijn. ‘Ze maakte er weer een theatervoorstelling van, maar het is natuurlijk wel zielig voor haar.’

‘En voor Kwiebus,’ zei ik.

Sander kwam ons roepen: ‘Jullie mogen terugkomen van de juf. We hebben taakuur.’

Terwijl we naar ons lokaal liepen, fluisterde ik tegen Metin: 'Niks tegen de anderen zeggen.' Ineens had ik geen zin meer om het te vertellen. Het was voorlopig genoeg dat mijn vriend het wist.

Als ik een woedeaanvalletje krijg, kan ik daar echt niks aan doen. Net als op die zondagavond onder het fatale toetje. Onze juf vertelde laatst over vulkanen. Die kunnen zomaar uitbarsten. Net als ik. Mijn ouders roepen vaak dat ik 'meer zelfbeheersing moet tonen'. Zij hebben makkelijk praten. Tegen een vulkaan kun je ook niet zeggen: vandaag even niet. En als ik het heb, weet ik echt niet wat ik allemaal doe of roep. Daarna wel, want als ik ben afgekoeld, is het net of ik in mijn hoofd het filmpje kan terugkijken.

Nadat ik naar boven was gestampt, draaide ik mijn deur op slot. Voor alle zekerheid schoof ik het lage kastje ervoor. Pap heeft vorig jaar een keer mijn deur ingetrapt, omdat we ruzie hadden en ik niet opendeed.

Ik kende de verhalen van school. Bente die bij haar moeder woonde en om de veertien dagen het weekend bij haar vader logeerde. Of Sander die iedere maandag met een rolkoffer op school kwam. Dan verkaste hij van zijn moeder naar zijn vader of omgekeerd.

Zijn pa bleek homo te zijn en had daar al zijn hele leven mee geworsteld.

En de moeder van Tessa die haar dochter stond op te wachten op het schoolplein. Tessa wilde niet meer naar haar moeder toe, want die had een nieuwe vriend.

Sven was de enige bij wie ze normaal deden. Nou ja, 'normaal'. Hij woonde bij zijn vader. Eén keer in de veertien dagen ging hij een lang weekend naar zijn moeder. Niet ideaal, maar 'prima vol te houden', volgens Sven. Volgens mij allemaal stoerdoenerij, want zo was hij wel.

Maar ik wilde daar helemaal niet aan denken en ging gamen.

Ik speelde bijna altijd racespelletjes. Ik kon me niet concentreren en reed een paar keer de baan af en mijn auto in de prak.

Dat maakte me nog bozer.

Vooral toen mam kwam zeuren. Gelukkig vertrok ze weer snel. Daarna krabbelde Muts aan de deur. Ik schoof het kastje weg en liet hem binnen. Hij sprong op mijn bed. Met zijn ronde kniekers keek hij me aan.

Ik schoof naast Muts. Hij klom op mijn schoot en gaf kopjes. Daarna zette hij zijn motor aan. Wat de raceauto's niet lukte, kreeg Muts voor elkaar. Mijn woede verdween. Ik voelde me alleen nog maar verdrietig.

Er racete wel van alles door mijn hoofd. Waarom willen ze ineens scheiden? En hoe moet het verder? Gaat pap dan weg? Of mam? En wij? Blijft mam werken in het asiel? Ze is daar zelfs directeur. En pap is bedrijfsleider bij een supermarkt in de stad. Zou hij daar gaan wonen?

Ineens kreeg ik het gevoel of ik in een enge game was beland. Eentje met een escaperoom waaruit ik niet kon ontsnappen. Wat ik ook probeerde.

Na een tijdje klopte Lara aan.

Ik had ook geen zin in zussengezeur. Ik wist wat ze me ging verwijten: dat ik altijd wegloop als het moeilijk wordt. 'Je stopt je kop in het zand, net als een struisvogel,' roept ze dan.

Dat klopt, want ik heb nooit zin in gezeik. 'Joeri, doe die deur open. Ik wil met je praten.' Ik hield me stil.

'Joeri, toe nou!' Geen antwoord.

'Joeri, dit gaat over ons.' Daar had ze gelijk in.

'Ik weet waaróm ze gaan scheiden. Nou ja, ongeveer.'

Met tegenzin tilde ik Muts op en legde hem naast me neer.

Die hield zich slap en slapend. Daarna schoof ik de kast weg en maakte de deur open.

Lara barstte meteen los met haar struisvogelriedel. 'Je wilde toch prátén,' zei ik, 'niet mopperen.'

Ze plofte op mijn bed naast Muts. Die sliep onverstoorbaar verder. Als je ouders gaan scheiden, is het veel handiger om een poes te zijn. 'Waarom doen ze zo?' vroeg ik.

'Ze houden niet meer van elkaar.'

Dat vond ik echt gelul. Als we samen waren, was het altijd

gezellig. Ik kon me niet herinneren dat ze ooit ruziemaakten. En als ze het een keer niet eens waren met elkaar, werd het meestal snel opgelost. Terwijl pap nog twijfelde, hakte mam de knoop door. Zoals met een van de laatste vakanties. Toen pap nog nadacht, had mam al een huisje geboekt op Ameland. ‘Ze hebben het uitgelegd,’ zei Lara. ‘Jij was weer eens vertrokken.’

‘Ja, dat weet ik nou wel,’ snauwde ik. ‘Vertel het nou gewoon!’ ‘Eerst riepen ze van alles door elkaar. Maar daarna begonnen ze over twaalf jaar geleden. Ze kenden elkaar pas een paar maanden. Toen raakte mam in verwachting en zijn ze getrouwd. Ze waren hartstikke verliefd op elkaar en ze wisten zeker dat ze kinderen wilden. Eigenlijk waren we een “ongelukje”.’

Dat hadden ze al vaker verteld.

We plaagden pap er wel eens mee. Hij had natuurlijk weer véél te lang nagedacht. Zou hij nou wél of níét een condoom gebruiken?

‘Ze zijn er in de afgelopen twaalf jaar achter gekomen.’

‘Achter wat?’ vroeg ik vals. ‘Dat het condoom lekte?’

‘Joeri, jij maakt overal een grap van of je wordt boos. Doe even normaal!’

Daarna vertelde ze dat onze ouders eigenlijk heel erg verschillen van elkaar. Pap vist graag, maar mam vindt dat eng. Mam leest veel, terwijl pap liever tv-kijkt. Mam speelt toneel, maar pap komt bijna nooit kijken als ze een voorstelling heeft. Hij vindt toneel aanstellerij. Mam houdt niet van wandelen. Pap vindt het heerlijk om uren door de natuur te lopen.

‘En hij vindt het vervelend,’ ging Lara verder, ‘dat mam bijna alles beslist. En zij vindt het lastig dat pap nooit meteen zegt wat hij wil.’

‘En daar komen ze nu pas achter?’ riep ik nijdig. ‘Stelletje eikels!’ Ik mocht geen eikels zeggen van Lara. Ze vond pap en mam zielig. Nou, ik niet, want ik werd weer boos. Smeet een stoel om en trapte tegen het kastje. Dit werd zelfs Muts te veel, en hij dook onder mijn bed.

Vanbeneden riep pap bezorgd: ‘Hebben jullie ruzie?’

‘Ja, wij gaan scheiden!’ schreeuwde ik terug.

Lara giechelde. ‘Net als Jesse zeker. Die woont bij zijn vader en zijn zusje bij zijn moeder.’

‘Wil jij dat?’ vroeg ik. ‘Natuurlijk niet!’

Dat stelde me gerust. Lara kan af en toe irritant zijn.

We verschillen ook veel, net als pap en mam. Maar ik ken jongens van wie de zus nóg irriteranter is.

‘Pap gaat een ander huis zoeken,’ vertelde Lara, ‘maar zo vlug gaat dat niet. Verder hebben ze nog niks afgesproken. Ze zeiden wel sorry.’

Dat sloeg nergens op: eerst zorgen ze dat we ons kapot schrikken en daarna roepen ze gauw: ‘Sorry!’

‘Wat zeggen we op school?’ vroeg ik. ‘Nog niks,’ vond Lara.

‘Natuurlijk wel. Hebben we eindelijk een spannend onderwerp voor de maandagkring. Veel leuker dan Merel die vertelt over haar cupcakes die zijn mislukt. Of Sven die opschept over de zoveelste medaille die hij heeft gewonnen met judo.’

‘Je houdt je mond!’ zei Lara fel.

‘Waarom? De halve klas is toch gescheiden.’

Ineens zag ik tranen in haar ogen. Ik moest denken aan die keer toen we verdwaald waren. Het was op onze vijfde verjaardag.

We deden een speurtocht in het parkje vlak bij ons om de hoek.

We hadden een paar pijltjes gemist. Opeens stonden we midden in het struikgewas. Ik werd bang en begon te huilen. Lara sloeg een arm om me heen en zei: ‘Kom maar, ik weet de weg.’

Tweelingen helpen elkaar altijd.’

Ik ging naast Lara op bed zitten en legde een arm om haar schouders. ‘Tweelingen helpen elkaar altijd,’ zei ik. Daarna moest ik ook bijna janken, maar dat wilde ik écht niet. Ik slikte snel mijn tranen weg. Muts kwam onder het bed uit. Hij ging vlak voor ons zitten. Met grote ogen keek hij ons aan en wij moesten lachen.